

ROKODELSKA SHEMA (za rokodelsko panogo/rokodelski izdelek)

Rokodelska panoga se lahko nanaša na en izdelek (npr. aparstvo, oglarstvo), manjše število sorodnih izdelkov (npr. skodlarstvo, opekarstvo) ali raznolike izdelke tako po tehnologiji izdelave, obliki kot po uporabnosti (npr. izdelovanje keramike, pletarstvo, izdelava igrač).

Če je za vašo rokodelsko panogo značilnih več izdelkov, predstavite najmanj tri, ki najbolj celovito odražajo tehnične, tehnološke ali likovne značilnosti rokodelske panoge.

Rokodelska panoga PREDILSTVO	ROČNO PREDENJE NARAVNE VOLNE / ROČNO PREDENJE NA KOLOVRATU
	VOLNENA PREJA (OVČJA, ALPAKA, LAN, KONOPLJA)

PEDAGOŠKO ANDRAGOŠKO USPOSABLJANJE	Predlagano število ur pedagoško andragoškega usposabljanja
Psihologija <ul style="list-style-type: none">- Temeljni dejavniki za razvoj osebnosti (adolescenca, puberteta, tipične značilnosti mladostnika, biološke in socialne potrebe)- Učni stili- Motivacija Komunikacija <ul style="list-style-type: none">- Potek komuniciranja (delež v komuniciranju, poslušanje, nebesedno komuniciranje, pogoji za uspešno komunikacijo, prvo srečanje, razgovor in dober vtis, poslovni bonton, komunikacija z udeležencem) Ergodidaktika	Teoretični del: 6 ur

<ul style="list-style-type: none"> - Ergonomija (najpomembnejši vplivi okolja na človeka v delovnem procesu, pridobivanje znanja v urejenem okolju, dejavniki, ki vplivajo na varno delo, pomen varovanja okolja, podjetniško vedenje v delovnem okolju) <p>Načrtovanje procesa praktičnega usposabljanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Temeljni dejavniki praktičnega usposabljanja z delom - Mentor (bistveni poudarki odnosa mentorja do udeleženca, osnovne naloge mentorja, lastnosti dobrega mentorja, načrtovanje izvajanja rokodelske naloge) <p>Načela uspešnega usposabljanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postopno in sistematično osvajanje znanj, nazornost, aktivnost, povezanost teorije in prakse, individualizacija - Kako pridobivamo znanje in spretnosti 	
<p>Metode praktičnega usposabljanja z delom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Temeljni dejavniki praktičnega usposabljanja z delom (strokovni in vsebinski del, pedagoški in metodični del, materialno tehnični del priprave) - Metode za izvedbo praktičnega usposabljanja (besedne metode, metoda demonstracije, metoda posnemanja, metoda štirih stopenj) <p>Vrednotenje pričakovanih izidov</p> <ul style="list-style-type: none"> - Preverjanje znanj in spretnosti 	<p>Delavnice: 6 ur</p>

<p>Vsebine praktičnega usposabljanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sortiranje surove neoprane volne – pranje volne (za količine pod 1000 kg v EU ni pralnice) – priprava oprane volne za predenje – predenje volnene niti – združevanje v več niti – ovijanje v štreno – etiketiranje končnega produkta 	<p>Predlagano število ur praktičnega usposabljanja</p> <p>16 -35 ur</p>	
<p>Materiali in njihove lastnosti <i>(prednost imajo lokalna gradiva)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - surova ovčja volna (vsebuje veliko ovčje maščobe –lanolina, umazanij od blata in trave; ima močan vonj po ovčki; strižena mora biti ob pravem času in na pravi način) - surova alpaka volna (mehkejše vlakno, v večini jo opere dež ali lastnik alpak, preden jih striže) - oprana ovčja volna (ima lanolin, uravnava temperaturo poleti in pozimi, je antialergijski, trajnostni in zelo uporaben material) - oprana alpaka volna (mehkejše vlakno, vendar več možnosti za odpadanje vlaken) - predinol (mastilno sredstvo (20 l/100 l vode) za lažje predenje, ekološko neoporečen) - maziva za strojno opremo (iz redne prodaje) 	<p><i>Čas priprave materiala:</i></p> <p><i>10 ur</i></p>

<p>Orodja in naprave <i>(prednost imajo ročna orodja za tradicionalne tehnike izdelave)</i></p>	<ul style="list-style-type: none">– sortirni pult– vreče iz jute– ročni viličar– pralnica za volno (5 kadi velikosti 2 m², velike količine vode)– soda bikarbona– sušilnica na zraku – mreže <p><i>POMEMBNO: V Evropi veljajo posebne zahteve.</i></p> <ul style="list-style-type: none">– površina za pripravo oprane volne in boks– ročno rahljanje– ročne krtače– kolovrat– vreteno– preslica– združevalnik niti	
--	---	--

<p>Tehnologija izdelave (prednost imajo tradicionalne tehnike izdelave)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – načrtovanje barve in debeline niti – sortiranje po barvi in kvaliteti vlakna – pranje po namembnosti volne – priprava za predenje na kolovratu – predenje na kolovratu – združevanje v odvisnosti od večnitnosti končnega izdelka 	<p>1 ura</p>
<p>Pomen izdelka za ohranjanje kulturne dediščine</p>	<p><i>Predenje je domača obrt pridobivanja niti za predelavo v tkanino ali pletivo. Na Slovenskem so na kolovrat predli predvsem volno, konopljo in lan. Tehnologija predenja na kolovratu je pri različnih materialih zelo podobna, razlikuje pa se priprava materiala za predenje. Priprava lanu je opisana pri enoti platnarstvo, v tem opisu pa se posvečamo volni.</i></p> <p><i>Ročno predenje je bilo v preteklosti edini način pridobivanja surovine za nova oblačila. Predenje vlaken naj bi se začelo že v paleolitiku. Nekdaj je bila preja pomembno družabno opravilo v zimskem času, ki je povezovalo dekleta in žene. Predice so na preslico ali na kolovratu predle doma, zvečer pa so se zbrale skupaj na eni od domačij »na preji«.</i></p> <p><i>Vsakoletna preja naj bi trajala v času od sv. Martina (11. novembra) do sv. Jetrta ali Jere (17. marca) ali do velike noči, ko naj bi se spet začela dela na prostem. Na preji so se zbrani peli, molili, si zastavljali uganke, pripovedovali pravljice in povedke. Praksa naj bi bila na slovenskem območju navzoča od konca 19. stol. do 70. let 20. stol.</i></p>	

	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Ekološko krožno gospodarjenje z osnovno surovino, končni produkt brez uporabe kemikalij.</i> – <i>Naravovarstvena uporaba volne (namesto sežiga ali napačne uporabe ostankov).</i> – <i>Lokalna surovina slovenskih ovac in alpak.</i> – <i>Tradicionalno ohranjanje znanja, ki ponuja možnost nadaljnje predelave – pletenje, kvačkanje in tkanje.</i> – <i>Delo z volneno prejo pomirja, zapolni odvečni čas, krepi ročne spretnosti, motoriko.</i> 	
<p>PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI</p> <p>Tehnološka dovršenost in kakovost izdelka/izdelkov</p>	<p>Merila za preverjanje kakovosti izdelka/izdelkov</p> <ul style="list-style-type: none"> – sortiranje surovine po barvi in kakovosti vlakna – nadzor gladke niti – nadzor pretrganin na končni niti – poznavanje tkalskega vozla – usklajenost nožnega pogona z ročnimi spretnostmi <p>Čas izvedbe izdelka: 1 ura (pod pogojem, da ima kandidat ok. 1 kg niti že dokončane)</p>	<p>Izločilni kriteriji:</p> <p>nepravilno sortiranje</p> <ul style="list-style-type: none"> – slaba mešanica – preveč pretrganin – preveč nopkov – preveč kala – preveliki vozli, preveč vozlov <ul style="list-style-type: none"> – počasnost pri predenju – neuskklajenost nožnega pogona

		<ul style="list-style-type: none">– preveč nopkov– ni gladka nit– nizka storilnost
--	--	--

Soglašam:

Matjaž Han

Minister za gospodarstvo, turizem in šport

